

Школско такмичење из историје

30. јануара 2024.

осми (VIII) разред

шифра

--

(петоцифрени број и реч)

број бодова

	61
--	----

Упутства такмичарима

1. Испит се састоји од 25 питања и решаваш га 90 минута.
2. Пре почетка решавања испита требаш пажљиво и правописно тачно да попуниш листић са шифром.
3. Након што попуниш листић са шифром, спреми га у коверту.
4. Лозинку са листића препиши на прву страницу испита.
5. Пажљиво прочитај испитне задатке и упутства у задатку.
6. Решења уписуј на предвиђена места у испиту. Испит пиши плавом или црном хемијском оловком.
7. Испит пиши искључиво писаним, не штампаним словима. Пиши читко. Нечитки одговори бодоваће се са 0 бодова.
8. Лична имена и презимена те географска имена пиши изворно према уџбеницима које је одобрио МЗО у школској години 2023/2024.
9. **Користи се папиром за концепт током решавања испита јер једном написан одговор у испиту више није допуштено преправљати. Одговори у концепту се не вреднују.**
10. После завршетка писања испит предај члану Школске комисије.
11. После објаве привремене таблице поретка имаш право увида у испит и право на писану жалбу.

Желимо ти успех на такмичењу!

Школска комисија

1. _____

(председник Школске комисије)

2. _____

(члан Школске комисије)

3. _____

(члан Школске комисије)

У наредним задацима (1. и 2.) од више понуђених одговора **само** је један тачан.
Заокружи слово испред оног одговора који сматраш тачним.

1. У којем су реду тачно хронолошки поређани догађаји између два светска рата?

1	
---	--

- A. откриће Тутанкамонове гробнице → откриће пеницилина → почетак емитовања Радија Загреб → Лавослав Ружичка добио Нобелову награду
- B. откриће пеницилина → откриће Тутанкамонове гробнице → почетак емитовања Радија Загреб → Лавослав Ружичка добио Нобелову награду
- C. откриће Тутанкамонове гробнице → почетак емитовања Радија Загреб → откриће пеницилина → Лавослав Ружичка добио Нобелову награду
- D. откриће пеницилина → Лавослав Ружичка добио Нобелову награду → откриће Тутанкамонове гробнице → почетак емитовања Радија Загреб

2. У којем су реду тачно хронолошки поређани догађаји из хрватске историје?

1	
---	--

- A. склопљен Рапалски уговор → Краљевина СХС мења назив у Краљевина Југославија → ХРСС мења назив у ХСС → склопљен Римски споразум
- B. склопљен Римски споразум → ХРСС мења назив у ХСС → Краљевина СХС мења назив у Краљевина Југославија → склопљен Рапалски уговор
- C. склопљен Рапалски уговор → склопљен Римски споразум → ХРСС мења назив у ХСС → Краљевина СХС мења назив у Краљевина Југославија
- D. склопљен Римски споразум → склопљен Рапалски уговор → Краљевина СХС мења назив у Краљевина Југославија → ХРСС мења назив у ХСС

У наредним задацима **сваки** садржај означен бројем повежи **само са једним** одговарајућим садржајем који је означен словом. Два садржаја означена словом не могу се повезати.

Одговоре **означи** знаком **X** у за то предвиђени простор.

3. У наредном задатку повежи узроке догађаја са њиховим последицама.

1. склапање Латеранских уговора
2. Чарлс Линдберг прелетео Атлантик
3. потреба за електричном енергијом у САД
4. изградња првог аутопута

4	
---	--

- A.** изградња постројења за атомска истраживања
B. решено Јадранско питање
C. настанак Државе Ватиканског Града
D. први лет Њујорк - Париз
E. релација од Милана до северноиталијанских језера
F. изградња Хуверове бране

3. zadatak	A	B	C	D	E	F
1.						
2.						
3.						
4.						

4. У наредном задатку повежи одговарајуће друштвене односе из хрватске историје.

1. објављене Загребачке пунктације
 2. основана Усташа- хрватска револуционарна организација
 3. проглашен наметнути или октроисани устав
 4. склопљен Споразум Цветковић – Мачек
- A.** дестабилизација режима и стварање предуслова за рушење државе
B. резолуција против централизма, унитаризма и хегемоније
C. претварање приватног власништва у државно
D. раздобље прикривене диктатуре
E. стварање Бановине Хрватске
F. Драгиша Цветковић постаје председник владе

4. zadatak	A	B	C	D	E	F
1.						
2.						
3.						
4.						

4	
---	--

5. У следећем задатку понуђено је шест изјава од којих су **четири тачне**.

Заокружи слово испред оних изјава **које сматраш тачним**.

4	
---	--

- A. Најтеже погођена држава шпанским грипом била је Индија.
- B. Археолог Фране Булић пронашао је Бранимиров натпис.
- C. Примером Загребачких пункција донесене су Љубљанске и Сарајевске пункције.
- D. Стаљинизам је време слабљења терора у Совјетској Русији.
- E. Луде двадесете су симбол нових облика забаве и прекида са традицијом.
- F. Чарли Чаплин се прославио улогом скитнице.

6. У следећем задатку понуђено је шест изјава од којих **четири нису** тачне.

Заокружи слово испред оних изјава које сматраш **нетачним**.

4	
---	--

- A. Грчка и Турски национални покрет водили су рат од 1919. до 1922.
- B. Мађарска је после Првог светског рата остала без целе Румуније.
- C. Државе незадовољне версајским поретком тражиле су његову ревизију.
- D. Поражене државе у Првом светском рату могле су бити чланице Лиге (Друштва) народа од почетка њеног рада.
- E. Први бан Бановине Хрватске био је Владко Мачек.
- F. Опозицију чине странке и политичари који су на власти.

7. Пажљиво прочитај представљени историјски извор који говори о стању у Краљевини СХС.

*Пуниша Рачић подноси предлог за искључење Стјепана Радића из парламента:
Да се Стјепан Радић прегледа од стране лекара, те да се утврди, да ли је у нормалном стању или не, јер су му досадашњи поступци такви да изазивају сумњу да је он нормалан. (1)
Ако лекарски конзилијум не буде утврдио да је Стјепан Радић умно поремећен, онда тражимо, да се казни максималном казном коју прописује Пословник скупштине. (2)
Овај предлог чинимо као хитан, да би се избегли нежељени догађаји, који иначе могу наступити услед оваквог понашања Стјепана Радића– без обзира какве ће последице после тога наступити. (3)*

7.1. Који се догађај отворено најављује у историјском извору.

1	
---	--

7.2. Којим је бројем означена реченица из извора којом је изречена директна претња животу Стјепана Радића?

1	
---	--

8. Која је од наведених изјава тачна?

- A. Нова турска република и даље је била султанат.
- B. Република Турска је била колонијална сила.
- C. Република Турска по свом је уређењу била монархија.
- D. Вођа турске револуције био је познат као „Отац Турака“.

1	
---	--

9. Пажљиво прочитај опис града Сплита историчара Александра Јакира у међуратном раздобљу.

Сплит је мењао свој изглед и претварао се у модеран град и далматинско културно средиште. Електрична енергија доведена је у град 1920. г., а пет година после тога железницом је спојен са унутрашњошћу. Сплит је у раздобљу између два светска рата удвостручио број својих становника и почео да се шири по дотадашњим пољима и виноградима. У граду су биле отворене нове школе и почеле су да делују многобројне културне установе. Град је доживео до тада незабележен урбанистички и индустријски развој.

На који начин је Сплит описан у историјском извору?

- A. на критички позитиван начин
- B. на критички негативан начин
- C. на некритички позитиван начин

1	
---	--

10. Пажљиво погледај слику у прилогу и одговори на питања.

10.1. Напиши име тоталитарног режима чији је грб приказан на сликовном прилогу.

1	
---	--

10.2. Како је гласила титула диктатора који је био на челу покрета чији је симбол приказан на слици?

1	
---	--

11. Пажљиво погледај представљену фотографију у прилогу из средине 30-тих година 20. века.

11.1. Који је догађај приказан на фотографији?

1	
---	--

11.2. У којој се држави одиграо догађај са фотографије?

1	
---	--

12. Пажљиво прочитај извор о једном од великих злочина у међуратном раздобљу у којем је живот изгубило готово четири милиона људи.

Мало познати геноцид, негиран, порицан и скриван од очију света више од 60 година проведени су над украјинским становништвом 1932. и 1933. године. Права природа злочина изашла је на видело када су после распада Совјетског Савеза отворени московски и украјински архиви иако су Украјинци на западу дуго истицали да су милиони људи, нарочито деце, умрли као последица глади, организоване на државном нивоу... Декретом из јануара 1933. године држава је запечатилa украјинске границе онемогућивши одлазак у потрагу за храном и улазак хране у Украјину. Била је то дословно смртна пресуда украјинском селу...

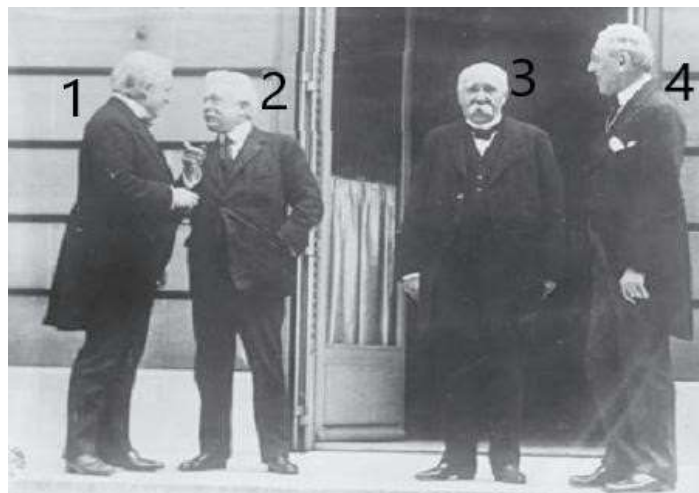
12.1. Како се зове злочин описан у историјском извору?

1	
---	--

12.2 Напиши име и презиме совјетског државника одговорног за описани злочин.

1	
---	--

13. Пажљиво погледај фотографију у прилогу.

13.1. Које је године настала фотографија?

1	
---	--

13.2. Којим заједничким именом су назване особе са фотографије?

1	
---	--

13.3. Којим бројем је означен политичар који је осмислио програм Четрнаест тачака?

1	
---	--

14. Пажљиво прочитај историјски извор из новог закона о краљевској власти и одговори на питања.

*Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца је наследна монархија.
Краљ је носилац све власти у земљи. Краљ издаје и проглашава законе, поставља државне чиновнике и даје војне чинове. Краљ заповеда војном силом. Он даје ордене и друга одликовања.
Краљ врши амнестију за све кривце...Краљ врши помиловања. Он може казну опростити, смањити и ублажити.
Краљ представља државу у свим њеним односима с туђим државама. Краљ проглашава рат и закључује мир.*

14.1. Које је године донесен нови закон из историјског извора?

1	
---	--

14.2. Који је хрватски политичар, вођа ХСС, најпре поздравио увођење краљеве диктатуре?

1	
---	--

14.3. Шта је од наведеног била последица доношења наведеног закона?

- A. доношење новог закона којим је држава променила име
- B. омогућавање истицања националних симбола
- C. Хрватска је добила новог бана и нови Сабор
- D. хрватске територије су се нашле обједињене у једној целини

1	
---	--

15. Пажљиво прочитај историјске изворе који говоре о Немачкој у време нацистичке владавине.

1. извор:

... све су синагоге гореле. Горела је велика продавница одеће. Ватрогасци нису изашли да гасе ниједан од тих пожара. Тешко је поверовати, али власници продавнице су оптужени да су сами подметнули пожар те су због тога извучени из постеље у 6 ујутро и послати у затвор.

2. извор:

Јевреји у Немачкој сачињавали су мање од 1% становништва, долазили су из свих економских слојева друштва и били су чланови различитих политичких странака (осим, наравно, нацистичке). Но, за Хитлера су сви Јевреји били непријатељи Немаца, упркос томе што су 80 % њих били немачки држављани, а многи ожењени етничким Немацама...било је тешко законски одредити ко је законски Јевреј, а ко није. Влада је одлучила да је „прави Јевреј“ особа са најмање три јеврејска претка, они са мање од три били су означени као мешанци у првом (два јеврејска претка) или другом степену (један јеврејски предак).

15.1. Како се назива документ из 1935. којим је утврђена политика према Јеврејима описана у изворима?

1	
---	--

15.2. Како се зове догађај из немачке историје описан у 1. историјском извору?

1	
---	--

15.3. Како именујемо облик друштвене и политичке нетрпељивости према Јеврејима описан у историјским изворима?

1

16. Пажљиво погледај приказане слике у прилогу.

1. слика

2. слика

3. слика

16.1. Којег је датума и године проглашена држава чији је грб приказан на 1. слици?

1

16.2. Који је хрватски град 1919. окупирала личност приказана на 2. слици?

1

16.3. Који је назив аутономне јединице чији је грб приказан на 3. слици?

1

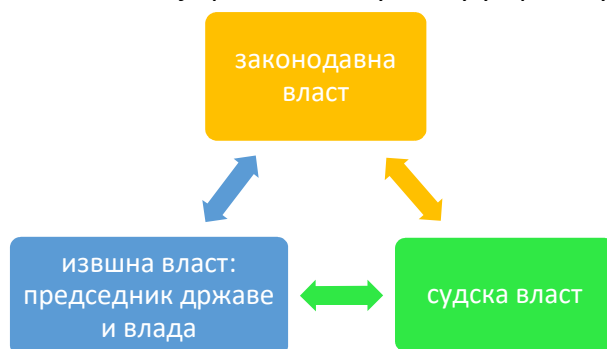
17. Пажљиво погледај поштанску марку из Албаније из 2013.

Који је хрватски политичар, историчар, писац и албанолог из међуратног раздобља приказан на слици?

1	
---	--

18. Пажљиво погледај представљену слику у прилогу.

18.1. Како се назива подела власти приказана на слици?

1	
---	--

18.2. Наведите два начина на који народ суделује у управљању власти у описаном политичком поретку.

1. _____

1	
---	--

2. _____

1	
---	--

18.3. Именуј тело законодавне власти.

1	
---	--

19. Пажљиво погледај плакат Хенрија Мејера, *Буђење* из 1915. и прочитај песму *Буђење* Алис Дуер Милер.

Жене, гледајте само напред; нека буде вам стран
Сваки помен на мржњу и борбу и јад;
Окови ако и надживе ноћ, слободу донеће дан,
Слободне памтите шта је претходило овом сад

19.1. На које се подручје из борбе за права жена односе приказани историјски извори?

1	
---	--

19.2. Како се зове држава у којој се одвијала описана борба за права жена?

1	
---	--

20. Пажљиво погледај насловну страну часописа који је излазио од 1925. до 1938.

Како се зове уредница и ауторка већине текстова приказаног часописа?

1	
---	--

21. Пажљиво проучи представљену слику у прилогу и одговори на питања.

21.1. По којем се курсу проводила замена круна за динар Краљевства СХС?

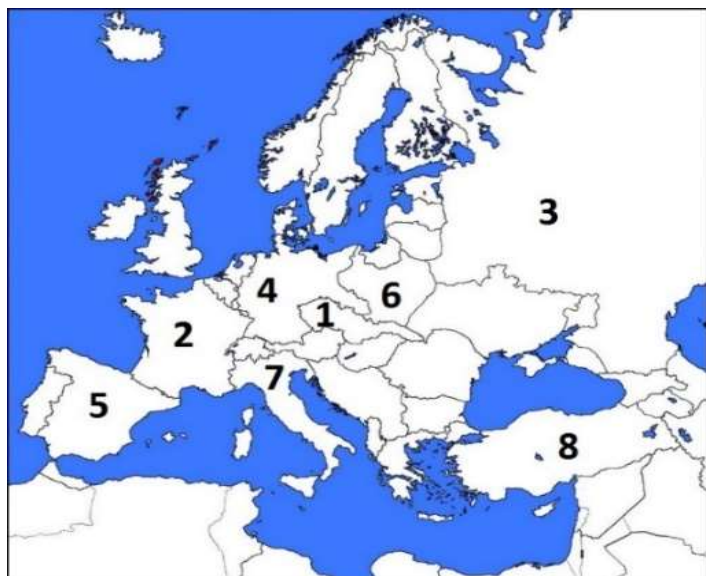
1

21.2. Која је последица проведене замене круна на хрватску економију?

- A. крајеви који су још пре рата били у Аустроугарској осиромашени
- B. јачање конкурентности према суседним државама
- C. економски раст Хрватске у Краљевини СХС
- D. решавање хрватског питања

1

22. У следећим задацима пажљиво погледај представљену историјску карту Европе после Првог светског рата и одговори на питања.

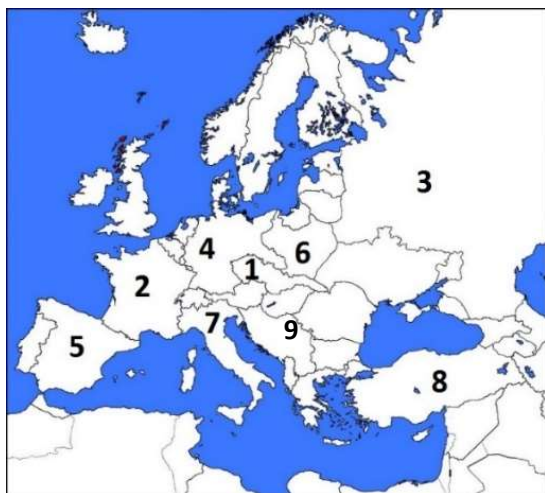
22.1. Којим је бројем означена држава која је 1922. променила назив?

1	
---	--

22.2. Којим је бројем означена држава у којој је потписан мир у Брест-Литовску?

1	
---	--

23. Пажљиво погледај представљену историјску карту Европе после Првог светског рата и заокружи тачне одговоре.

23.1. Којим је бројем на историјској карти означена држава која је склопила тајни споразум са Антантом?

- A. бројем 2
B. бројем 3
C. бројем 4
D. бројем 7

1	
---	--

23.2. Којим је бројем на историјској карти означена држава којој су одузете све колоније после Првог светског рата?

- A. бројем 1 B. бројем 2 C. бројем 3 D. бројем 4

1	
---	--

23.3. Којим је бројем на историјској карти означена држава која је изгубила две трећине своје предратне територије?

- A. бројем 5 B. бројем 6 C. бројем 8 D. бројем 9

1	
---	--

24. Пажљиво погледај приказану историјску карту.

24.1. Бројем 1 означи на карти бановину која **није добила назив по имену реке.**

1	
---	--

24.2. Која је територијална подела укинута приказаном поделом државе?

A. на области B. на жупаније C. на општине D. на котаре

1	
---	--

24.3. У којој се бановини налазио град Карловац?

A. Дунавској B. Савској C. Дринској D. Врбаској

1	
---	--

25. Пажљиво погледај историјску карту која приказује распад Аустроугарске монархије

25.1. Којој је држави после рата припало подручје означено бројем 1 на карти?

1	
---	--

25.2. Која је држава после рата обновила своју независност и добила подручје означено бројем 2 на карти?

1	
---	--

25.3. Којој је држави после рата припало подручје означено бројем 3 на карти?

1	
---	--